

Stipendieutdelning i samband med kvällens konsert

Malmö SymfoniOrkesters Vänner, MSOV, delar årligen ut stipendier till MSO för att stödja orkestermedlemmarnas studier (studiestipendier) samt för att hedra enskilda musiker för t ex lång och trogen tjänst eller av någon annan anledning som MSOV vill uppmärksamma (nomineringsstipendier).

MSOV tackar hjärtligt nedanstående företag som bidragit till vänföreningens utdelning av 2009 års stipendier

Belmot Sweden AB
Bokföringsservice AB
Cardo AB
Catella Corporate Finance i Malmö AB
Daimler Försäljnings AB
Direndi AB
Dorrit Rhodins Balettskola
4Sign
Förenade Bil AB
Henrik Östberg, Med dr
Hugo Åbergs Fastighetsförvaltning

INEOS NOVA Sweden AB
Investment AB Öresund
KjellGraph, Ramlösa
Lowenzahna AB
Midway Holding AB
Motivationshuset i Malmö AB
N Nilsson Fiolbyggare
Nordic Sugar AB
Oldentoft Holding AB
Onrox AB
OPUS Magasin

Peder Clase Möbelform
Spirendus AB
Svenskt Näringsliv
SWECO Environment AB
TACTICUS AB
Tidningsbärarna KB i Malmö
TransFargo AB
Volito AB
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Forum på vår hemsida

På www.mso.se finns vårt nystartade Forum som alltid är öppet för dina funderingar och frågor, reaktioner på konserter, för debatter och fördjupningar.

Boka biljetter till årets Nallekonserter

Ännu en kull har vuxit upp i Malmö Konserthus och en ny generation barn har chansen att möta den stora musiken genom Nalle och hans 100 musikaliska kompisar i Malmö SymfoniOrkester ledna av dirigent P-O Johansson. Ta med gosdjuren och kom!

**Biljettkassan 040-34 35 00/
Köp direkt på mso.se**

Kvällens blommor kommer från

MALMÖ SYMFONIORKESTER

MALMÖ KONSERTHUS
TORS DAG 26 NOVEMBER 2009 KL 19.30

TVÅ HUSGUDAR

MARK WIGGLESWORTH dirigent

Marika Fältskog, konsertmästare

JEAN SIBELIUS (1865-1957)

Symfoni nr 4 a-moll op 63 / 37 min

Tempo molto moderato, quasi adagio

Allegro molto vivace

Il tempo largo

Allegro

PAUS

Malmö SymfoniOrkesters Vänner delar ut stipendier till musiker i Malmö SymfoniOrkester

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827)

Symfoni nr 3 Ess-dur, "Eroica" op 55 / 50 min

Allegro con brio

Marcia funèbre: Adagio assai

Scherzo: Allegro vivace - Trio

Finale: Allegro molto - Poco Andante - Presto

MARK WIGGLESWORTH dirigent

Brittiske dirigenten Mark Wigglesworth är utbildad vid Manchester University och Royal Academy of Music i London. Som 25-åring segrade han i Kondrasjintävlingen i Holland 1989, vilket banade väg för en framgångsrik karriär. Han arbetar bl a med de flesta stora orkestrarna i Storbritannien, New York Philharmonic, Chicago Symphony, Los Angeles Philharmonic, Concertgebouworkesteren i Amsterdam, Berlinfilharmonikerna, La Scala-orkesteren i Milano, Oslofilharmonikerna, Göteborgs

Symfoniker samt symfoniorkestrarna i Sydney och Melbourne. Under en period på 1990-talet arbetade han regelbundet med BBC Symphony Orchestra, han har också varit förste gästdirigent

vid Sveriges Radios Symfoniorkester, chef-dirigent och konstnärlig ledare för Opera Factory i London samt för BBC National Orchestra of Wales. Några av höjdpunkterna med BBC-NOW var medverkan i BBC Proms och TV-serien Everything to play for som visades i sex avsnitt i BBC samt framförandet av Mahlers tionde symfoni vid den prestigefyllda Mahlerfestivalen i Amsterdam 1995.

Mark Wigglesworth dirigerar även i världens främsta operahus, på meritlistan finns bl a Tristan och Isolde, Elektra och Rucklarens väg vid Welsh National Opera, Peter Grimes, La Bohème och Figaros bröllop vid Glyndebourne, Lady Mac-

beth från Mtsensk, Falstaff och Così fan tutte vid English National Opera, Mästersångarna i Nürnberg vid Royal Opera House Covent Garden i London, Mitridate, Wozzeck och Pelléas et Mélisande vid La Monnaie i Bryssel samt Figaros bröllop vid Metropolitan i New York. Wigglesworth har blivit något av en Sjos-takovitjexpert och genomför sedan flera år tillbaka det omfattande arbetet att tillsammans med Hollands Radiofilharmoniska orkester spela in samtliga symfonier av Dmitrij Sjostakovitj för skivmärket BIS. Projektet, som nu närmar sig sin fullbordan, har hyllats över hela världen. Mahlers sjätte och

även mästartklasser i dirigering, bl a i London, Stockholm och Amsterdam.

tionde symfonier finns utgivna med Melbourne Symphony Orchestra på deras skivmärke, MSO Live.

Mark Wigglesworth har utöver allt detta ett stort engagemang för unga musiker. Han har jobbat med en rad ungdomsorkestrar, däribland Storbritanniens och Hollands nationella ungdomsorkestrar, European Union Youth Orchestra och New World Symphony i Miami. Han ger

JEAN SIBELIUS

Symfoni nr 4

När den finske diktaren Elmer Diktonius gav denna symfoni tillnamnet Barkbrödssymfonin, hittade han en perfekt benämning. Det är nämligen fråga om en kärv, mörk och nordiskt grubblande musik. En musik som länge förbryllade åhörarna. Och det är klart att om man kände till den romantiskt praktfulla andra symfonin och den ljusa sommarnatten i tredje symfonin, så kom den fjärde mycket överraskande med sitt allvar. Även om också andra verk i dess närhet har denna mörka stämning.

Sibelius hade varit sjuk och opererats för en halsåkomma som visade sig vara cancer. Hans oro var säkert fullt berättigad och även om han blev fullt återställd efter en rad behandlingar fruktade han länge för att insjukna på nytt. Denna oro kan ligga bakom när Sibelius kallade sitt nya verk för "en psykologisk symfoni", men här finns också många andra infallsvinklar. Mycket tyder på att naturupplevelser inspirerat: "den höstliga sjön Pielisjärvi med dess blågrå vågor, vilkas upproriska lek då och då livades av ett solstänk i de kala klipporna, det sönderrivna landskapet kring berget, utsikten mot ryska gränsen över ett ändlöst skogshav". Eller kommer man sanningen närmast om man citerar ett annat Sibeliusuttalande: "mitt mest förändliga de verk".

Motivet C-D-Fiss-E finns i orkesterns djupaste instrument redan från början, i fagotter, celli och kontrabasar och detta motiv återkommer i symfonins alla satser. I första satsen finns starka harmoniska

spänningar, men också milda oaser. Andra satsen börjar mer naturnära, men en skrämmande underton gör musiken osäker. Bakom idyllen finns alltid en hotful, mörk mystik. Tredje satsen är en meditation med solistiskt och kammarmusikaliskt använda instrument. Finalens höjdpunkt är en dissonant polyfon stegring och slutet visar ett ödsligt stillastående landskap. Här finns resignation och hopplöshet. Men man kanske inte ska tro allt man hör, för Sibelius har i sin dagbok skrivit att "symfonin bryter fram i solljus och kraft". Allt bidrar till att göra lyssnaren osäker. Är det glatt eller sorgset, ljusst eller mörkt? Är det som livet?

© Stig Jacobsson

Första rynkan...
Symfoni nr 1
1899/1900

Andra rynkan...
Symfoni nr 2
1902/1903

Tredje rynkan...
Symfoni nr 3
1907

Fjärde rynkan...
Symfoni nr 4
1911

Femte rynkan...
Symfoni nr 5
1915/1916

Sjätte rynkan...
Symfoni nr 6
1923

Sjunde rynkan...
Symfoni nr 7
1924

"Sibelius symfonier – en berättelse om cigarren och de sju rynkorna i pannan." Kari Suomalainen
berömda teckning publicerad i Helsingin Sanomat 1954

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Symfoni nr 3, "Eroica"

Få verk i musikhistorien är omgärdade av så många legender som Beethovens tredje symfoni, den så kallade Eroica-symfonin. En del stannar vid att vara just anekdoter, men det lär stå utom all tvekan att tonsättaren verkligen komponerat sin symfoni som en hyllning till dåvarande konsuln Napoleon. Till sin förläggare skrev tonsättaren ett brev den 26 augusti 1804: "... en ny stor symfoni ... egentligen betitlad Bonaparte ...". Spåren efter denna beteckning kan man ännu upptäcka på handskriften. Att Beethoven skulle ha rivit sönder detta titelblad kan inte bevisas, men styrks av eleven Ferdinand Ries vittnesmål: "Både jag och många andra av hans vänner har sett denna symfoni ligga på hans bord, vackert renskrivna i partitur och på vars titelblad ordet Bonaparte stod längst upp och längst ned stod det Luigi van Beethoven, men i övrigt intet ord. Jag var den förste som meddelade honom att Bonaparte hade utropat sig till kejsare, varpå han råkade i raseri och utropade: 'Är då inte heller han något annat än en vanlig människa! Nu ska också han trampa alla mänskliga rättigheter under fötterna, bara för att tillfredsställa sin egen ärelystnad; bli en tyrann!'. Beethoven gick fram till bordet, fattade titelbladet upptill, rev bort det helt och kastade det på golvet. Första sidan skrevs om och nu erhöill symfonin titeln Sinfonia eroica."

Denna händelse har också beskrivits av greve Moritz Lichnowsky. Men att den berömda sorgmarschen skulle vara knuten till Napoleon är inte alls belagt. Inspirationen sägs ibland ha kommit efter

ryktet om lord Nelsons död, ibland från krigens rasade i Egypten eller vid den engelske generalen Ralph Abercrombys död vid slaget i Alexandria den 21 mars 1801. Men allt detta kanske inte spelar så stor roll. Den slutliga dedikationen kom att lyda: "sinfonia composta per festiggiare il souvenir d'un grand'uomo" – symfoni komponerad för att högtidlighålla minnet av en stor man. Det enda namn som nämns i partituret är Beethovens vän och gynnare furst Lobkowitz, som symfonin tillägnades och som senare även fick sig symfonierna nr 5 och 6 tillägnad.

Jämförd med de två föregående symfonierna av Beethoven har vi med den tredje kommit in i en helt ny värld, trots att endast något år skiljer dem åt i tid. "Jag känner mig inte tillfreds med min arbeten hittills. Från och med nu tänker jag slå in på en ny väg", skrev Beethoven i ett brev 1802 och Eroica (fullbordad 1804) är ett av de första tecknen på att han lyckats i sina intentioner. Tonsättaren behärskade nu materialet och tekniken så fulländat att han vågade ta sig stora friheter, slå sönder den vedertagna sonatformen och ge sig ut på upptäcktsfärder. Detta innebär också att analyserna av symfonin brukar bli mycket olika beroende på vem som analyserar. Man har spekulerat över sorgmarschens placering (före ett glatt scherzo!), över varför han i finalen citerar en melodi som han även använde i en simpel kontradans, i scenmusiken till Prometheus och i pianovariationerna op 35 och över varför sorgetemat återkommer mot symfon-

ins slut. Varför söka svar på sådana frågor? Varje svar blir ändå en spekulering. Räcker det inte med att Beethoven nått ett stadium där hans musik tagit steget bort från behagfull underhållning och istället kommit fram till en personlig beaktelse. Ett monument av grandios arkitektonisk resning, där uttrycksbehovet krävde nya uttrycksmedel. Detta var tankar lika nya och revolutionerande som Napoleons krigskonst - något som den självmedvetne tonsättaren själv påpekade. Samtiden var oförbe-

redd på denna massiva manifestation och fann symfonin vara ett oskönt tecken på originalitetsjakt. Idag har vi lärt oss njuta av denna storartade musik.

Beethovens tredje symfoni uruppfördes med tonsättaren själv som dirigent i Wien den 7 april 1805 och har därefter hört till symfoniorkestrarnas mest uppskattade mästerverk.

© Stig Jacobsson

